

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus II. De Incendiariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

per Judicem ut not. Abbas hic & alii ex illis verbis: Ecclesiastico beneficio *careant*, quod est imperativi modi.

- 977 Not. 5. leges Principum, bona naufragantium ad ipsorum fiscum pertinere declarantium, neglectis, aut prætermisissis eorum dominis, adversari regulæ fidei de diligendo proximo, Matth. 22. ut dicitur c. *excommunicationi* 3. h. t. consequenter iniquas esse, & merito, cum foveant peccatum, jure canonico reprobati. In ordine autem crimin. Carolin. a. 126. Raptoribus malitiosis, & convictis, imponitur pœna mortis; de genere autem mortis observanda est cujusque Provinciæ consuetudo; potest autem etiam semel exercens rapinam dici *raptor*, sicut peccator, qui semel peccavit; & probabilius etiam contingit, committi rapinam per gravem metum injustè adigendo alterum, ut rem tradat; cum & sic etiam fiat *vera concussio*, si quis metu propter auctoritatem injustè adigatur ad dandam pecuniam; de quo plura Haunold. cit. tom. 6. tr. 2. à. n. 536. & colligitur ex c. *Pessimam*, 23. q. ult.

ARTICULUS II.

De Incendiariis.

- 978 **P**er incendiarios in præsentî, intelliguntur ii, qui germano idiomate vocantur *Mordt. Brenner* / qui nimirum dolo malo, sive ex odio, sive amore lucri, alterius ædificia, vel bona (*ut segetes, fœnum, arboros fructuum, &c.*) incendunt, aut incendiosos minantur, ut exponit Haunoldus tom. 6. de Jure, & Just. tr. 2. n. 331. intellige, si id faciant, *authoritate privatâ*, ut notat Pereyra in Elucidario n. 146. Ex hoc colliges: Incendiarios, prout subjacent pœnis, appellari, qui auctoritate privatâ, datâ operâ apposito igne incendunt domum, civitatem, Ecclesiam &c. item mandantes, auxilium, vel consilium scienter dantes. c. *Pessimam* 23. q. 8. c. *cum devotissimum* 12. q. 6. & c. *siquis domum*, de injuriis. Per *Ecclesias* autem hic intelliguntur *templa, loca Religiosa*, vel *pia*, imò & *cæmeteria*, & *domus contigua intra 30. passus* c. *deservi* 17. q. 4.

- 979 Isti, de jure canonico, in c. *Conquesti* de sententia excommunicationis, puniuntur excommunicatione, & quidem ipso jure; ita Zoësius hic, n. 9. Suarez de censur. d. 22. sect. 2. n. 4. & 16. ex c. *Canonica*

11. q. 3. (Textus autem oppositi, quibus aliqui volunt, esse pœnam tantum *ferendam*, non loquuntur de violatione Ecclesiæ, sed furto sacrilego) & privantur Ecclesiasticâ sepulturâ, nisi prius absolvantur. c. *in literis* h. t. ubi etiam dicitur, eorum hæredes manere obligatos ad damni restitutionem, pro viribus hæreditatis. Excommunicatio autem illa non extenditur ad incendiarios *aliorum rerum*. Ita Zoësius cit. n. 10. Quia textus loquitur expressè de *incendiario Ecclesiæ*.

Præter hæc not. cum cit. c. *In literis* 5. 980 h. t. dicitur, hæredes defuncti, qui in morte penitens absolutus est, monendos esse, ut his, quibus ille per incendium damnum injustè intulit, juxta facultates suas condignè satisfaciant, *ut sic à peccato valeat liberari*, per hæc ultima verba non denotari, *peccatum non remitti, sed hæredes non satisfaciunt*; cum ponatur ante mortem dimissum, aut, si dimissum non fuit, nec dimittatur postea. Sed nec etiam intelligi potest, quod ei non dimittatur quoad pœnam in purgatorio, ubi tantam sustinuit, quanta culpæ debita est; nam hoc foret contra justitiam vindicativam; imò complures censent excessum pœnæ, ultra mensuram delicti, esse contra justitiam commutativam. Eorum igitur verborum sensus videtur solum esse, faciendam esse restitutionem ab hæredibus, ut defunctus à peccato liberetur, *opinionem vulgi*; communiter existimantis, non secutâ tali satisfactione, decessisse impenitentem, vel saltem non efficaciter penitentem.

Cæterum Navarrus in Manuali latino 981 c. 27. n. 68. censet legendum, *valeant* liberari, nimirum *hæredes*, utique peccantes, si voluntatem defuncti Testatoris, qui mandavit restitutionem fieri, non adimpleant. Igitur non fuit mens Papæ, in gratia ante restitutionem defunctum, *ut liberetur à purgatorio*, egere restitutione factâ per hæredes (nam ob dilatam restitutionem piorum legatorum, aut solutionem debitorum, non detineri animas in purgatorio, docet S. Thomas quodlibet 6. a. 13. & complures alii ob rationem num. præced.) sed ipsos hæredes, *ne peccatum incurrant*; cum rectè intelligi textus possit, de liberatione præservativa. Sic. Gonzalez in cit. c. 5. h. t. num. 3.

Not. 2. quod dicitur in c. 5. de injuriis, 982 & damno dato, *incendiarium teneri reddere damnum*

ARTICULUS III.

De violatoribus Ecclesiarum.

damnum à se factum, esse duntaxat declarationem juris naturalis, quemlibet obligantis ad compensationem damni, actione injusta à se causari; & in c. statim sequenti, decerni poenam, ut tres annos poeniteat, qui domum, vel agrum alicujus incendit.

Not. 3. in c. 19. de sententia excommunicationis, haberi, incendiarios, ex quo per Ecclesiam sententiam publicati sunt, pro absolutionis beneficio esse mittendos ad sedem Apostolicam, in c. 14. 17. q. 4. incendiariis Ecclesiarum statui poenitentiam per quinquennium, damni reparationem, & sui pretii in pauperes distributionem. Extenditur autem hæc constitutio in c. 32. 23. q. 8. etiam ad mandantes Ecclesiam incensionem, & scienter ad hoc dantes consilium, vel auxilium; additurque ibidem poena excommunicationis ferendæ, & privatio Christianæ sepulturæ, si satisfactione non datâ decesserit, ac demum mora per unum annum in Dei servitio Hierosolymis, vel in Hispania. Sed de his poenis, & poenitentis publicis V. dicenda in tit. de poenit. & remiss.

983 De Jure civili poenæ incendiariorum variantur pro diversitate personarum incendientium, vel retum incensarum. Nam l. 9. ff. de incendio, *vincti, ac verberati, igne necari jubentur*; l. 12. §. 1. eod. dicitur, *se humiliores sint, solere bestiis objici; si in aliquo gradu, capite plecti*, aut in insulam deportari l. 10. ff. ad L. Corneliam de sicar. *mitius puniri, qui extra oppidum incendit, quam qui intra oppidum*; cum hoc sit magis periculosum, & paci publicæ adversum. Quæ verò statuuntur in ord. crimin. Carolin. videri possunt a. 125. quæ (jubens incendiarios malitiosos, *vivos exuri*) cum utatur magnâ verborum generalitate, nullum facit discrimen inter plebejum, & nobilem, sicut nec inter marem, & foeminam, quoad poenam ibi statutam.

984 **V**iolatio Ecclesie idem est, ac pollutio, seu contaminatio, quando scilicet Ecclesia indiget reconciliatione, juxta sacros canones. Quibus autem modis Ecclesia, siue consecrata, siue non consecrata violetur, eruditè tractat Azor p. 2. lib. 9. c. 5. Vide Sanchez lib. 9. matrim. d. 15. & Suarez tom. 3. in 3. p. d. 81. sect. 4. Est discrimen inter execrationem, & violationem loci sacri: nam *Execratio* datur, quando res amittit consecrationem, ita, ut iterum consecrari debeat. *Violatio* autem, quando polluitur, ita, ut solâ reconciliatione indigeat. Sed in præsentî non agitur de violatoribus Ecclesiarum committentibus ejusmodi violationem; nec accipitur hic Ecclesie violatio pro ea, quæ fit violando immunitates ac exemptiones, quibus gaudent Ecclesie intuitu Religionis, ac reverentiæ loco sacro debita.

Hoc igitur loco *Ecclesie violator* dicitur 985 tur, quicumque ipsam Ecclesiam, frangendo ostia, capiendos res sacras, & invadendo, offendit, ut notat Pereyra in E. lucid. sermonis Theologici, canonici, & civilis. n. 847. in fine. *Violatio* igitur, prout hic accipitur, supponit pro contractione, spoliatione, & ejusmodi actionibus violentis inter ipsas Ecclesias factis. Tales violatores subeunt easdem poenas, quas earum incendiarii, ut liquet ex cit. c. *conquestus*. Et in specie de excommunicatione lata sententiæ constat clarè ex illis verbis c. *conquestus* ibi: *excommunicatos nuntiatis*. Illa porro violatio, ut subjiciatur his poenis, exigit spoliationem *vi factam*, per effractionem violentam &c. adeoque non nudum furtum, de quo in sequentibus.

